

MONITOR PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ A JUDIKATURY

(A) PRÁVNÍ PŘEDPISY

(1) NÁVRH NOVELY ZÁKONÍKU PRÁCE

- Vláda se zabývá návrhem novely zákoníku práce, která obsahuje například změnu výpovědní doby nebo zvýšení ochrany zaměstnanců na rodičovské dovolené. Aktuální verze novely však neobsahuje možnost dání výpovědi bez udání důvodu ze strany zaměstnavatele.
- Podle navrhované změny by výpovědní doba měla začít plynout již ode dne doručení výpovědi druhé straně. Navíc by se měla snížit minimální délka výpovědní doby ze stávajících dvou měsíců na jeden měsíc v případě, kdy důvodem pro výpověď bylo pochybení zaměstnance. Mimo to by měl zaměstnanec při neplatném rozvázání pracovního poměru nárok na náhradu nejen platu nebo mzdy, ale i dovolené, na jejíž čerpání mu měl za příslušné období vzniknout nárok.
- Nově by za trvání rodičovské dovolené měli zaměstnanci možnost vykonávat stejný druh práce jako před nástupem na rodičovskou dovolenou, a to prostřednictvím DPP nebo DPČ. Současně by měl zaměstnavatel povinnost zaručit zaměstnanci návrat na stejnou pozici a stejné pracoviště při návratu z rodičovské dovolené, a to až do dosažení věku 2 let dítěte.
- Dále by se měla zvýšit maximální délka zkušební doby na 4 měsíce, respektive 8 měsíců v případě vedoucích zaměstnanců. Též by mělo být nově možné prodloužit zkušební dobu během jejího trvání na základě písemné dohody zaměstnavatele se zaměstnancem.
- Nezletilým starším 14 let s neukončenou povinnou školní docházkou by byl dovolen se souhlasem zákonného zástupce výkon lehkých prací. Tato možnost by měla být omezena pouze na období letních prázdnin.
- Zaměstnaným cizincům nebo například tzv. “pendlerům“, tedy zaměstnancům vykonávajícím práci v zahraničí, by mělo být možné na základě dohody se zaměstnavatelem vyplácet celou či část mzdy v cizí měně.

(2) NOVELA INSOLVENČNÍHO ZÁKONA A DALŠÍCH ZÁKONŮ

- Poslanecká sněmovna v druhém čtení schválila novelu insolvenčního zákona, která do českého právního řádu rovněž transponuje směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1023 ze dne 20. června 2019, a to ve vztahu k institutu oddlužení. Novela by měla umožnit postihnout neplnění podmínek oddlužení ze strany dlužníka již v průběhu řízení, nikoliv až v jeho závěru. O této novele jsme Vás informovali již v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíce červenec, srpen a září 2023.
- Novela by měla umožnit insolvenčnímu soudu stanovit lhůtu insolvenčnímu správci pro podání zprávy o průběhu insolvenčního řízení, a to až na 12 měsíců. V souvislosti s touto změnou by měla

být také stanovena lhůta k učinění návrhu na prodloužení či zrušení oddlužení, a to v délce 1 měsíce od předložení této zprávy.

- Dále by mělo dojít ke zkrácení intervalu, ve kterém je dlužník povinen předkládat přehled svých příjmů, a to z 6 měsíců na 3 měsíce, přičemž insolvenční soud by mohl rozhodnout o jiném intervalu, který však nesmí překročit délku 12 měsíců.
- Novela také navrhuje zkrácení doby potřebné pro splnění oddlužení z 5 let na 3 roky. Dlužník by pro splnění oddlužení dále nemusel splatit 30 % pohledávek nezajištěných věřitelů, ale dosáhnout předpokládané míry uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů určené insolvenčním soudem v rozhodnutí o schválení oddlužení. V případě, že by dlužník již v posledních 20 letech splnil jedno oddlužení a byl osvobozen od placení zbývajících pohledávek, zůstala by doba pro splnění nového oddlužení pětiletá.
- Měla by být zakotvena povinnost dlužníka uhradit odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce v případě řešení úpadku oddlužením, o čemž by insolvenční soud rozhodl v rozhodnutí o ukončení insolvenčního řízení. V souvislosti s tím by měla být plátcí mzdy dlužníka uložena povinnost provádět srážky ze mzdy za účelem uhrazení zálohy na úhradu odměny a hotových výdajů insolvenčního správce.
- Novela dále zpřesňuje a doplňuje podmínky potřebné pro rozhodnutí o splnění oddlužení. Například by nemělo být možné rozhodnout o splnění oddlužení v případě neukončených incidenčních sporů.
- Novela také zavádí povinnost zaměstnavatelům poskytnout součinnost insolvenčnímu správci v případě, že dlužník u něj byl v pracovním poměru v průběhu 12 měsíců předcházejících začátku insolvenčního řízení. Cílem této spolupráce je zejména lépe určit mzdový potenciál dlužníka a předejít záměrnému snižování příjmů, čímž dochází ke snížení uspokojení pohledávek věřitelů.
- S návrhem novely budou ve třetím čtení projednány i pozměňovací návrhy, podle kterých by například poskytovatelé úvěru byli povinni poskytnout insolvenčnímu správci součinnost, nebo by měl dlužník povinnost k návrhu na povolení oddlužení připojit čestné prohlášení, ve kterém by uvedl své dosažené vzdělání, kvalifikaci a pracovní zkušenosti.

(3) NÁVRH ZÁKONA O HROMADNÉM ŘÍZENÍ A NOVELA SOUVISEJÍCÍCH ZÁKONŮ

- Poslanecká sněmovna ve třetím čtení schválila návrh zákona o hromadném řízení včetně novely souvisejících zákonů, jejichž cílem je transponovat do českého právního řádu směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2020/1828, a zavést tak možnost společného vymáhání stejných či obdobných nároků v jediném civilním soudním řízení. O tomto návrhu jsme Vás již informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíce leden, srpen a září 2023 a únor 2024.
- V hromadném řízení by se mohly projednávat pouze spory vyplývající z právních poměrů mezi podnikatelem a spotřebiteli, přičemž k takovému řízení by byl příslušný v prvním stupni Městský soud v Praze. Návrh zákona počítá se subsidiárním užitím úpravy občanského soudního řádu. Podle znění návrhu by se za spotřebitele považoval i podnikatel zaměstnávající méně než 10 osob, jehož roční obrat nepřevyšuje 50 milionů Kč.
- Hromadná žaloba by měla být osvobozena od soudního poplatku a žalobcem by mohla být pouze buď (1) právnická osoba, která je zapsána do seznamu oprávněných osob podle zákona o ochraně spotřebitele (tj. organizace, jejímž hlavním účelem je zájem na ochraně práv nebo oprávněných zájmů spotřebitelů), nebo (2) skupina více takových právnických osob společně. Žalobce by musel být zastoupen v hromadném řízení advokátem. Žalobce by podáním žaloby jednal v zájmu skupiny o počtu minimálně 10 členů, jejichž tvrzená práva či oprávněné zájmy by měly podobný skutkový a právní základ.

- Na návrh žalovaného by měl žalobce povinnost doložit soudu přehled finančních zdrojů použitých na podporu hromadné žaloby. V případě pochybností by mohl tuto povinnost soud uložit žalobci i bez návrhu.
- Hromadnému řízení ve věci samé by předcházelo řízení o naplnění podmínek o vedení takového řízení ukončené usnesením o (ne)přípustnosti hromadné žaloby.
- Zákon by měl zavést rejstřík hromadných řízení, ve kterém by měly být zveřejňovány informace a písemnosti ve vztahu k jednotlivým řízením. Informace z rejstříku by měly být veřejně přístupné, nestanoví-li jiný právní předpis nebo nerozhodne-li soud z důvodu ochrany zákonem chráněného tajemství, utajovaných informací nebo osobních údajů jinak.
- Prostřednictvím pozměňovacích návrhů byla navíc přidána výslovná pravomoc soudu spojit více hromadných řízení v jedno při totožnosti účastníků řízení nebo skutkové podobnosti či souvislosti. Navíc by soud mohl bez návrhu rozhodnout o snížení odměny advokáta až o polovinu v případech, ve kterých by byla odměna určena procentem z vysouzené částky a tato částka by přesahovala 100.000.000,- Kč, a to pokud by měl soud za to, že skutečná složitost a délka hromadného řízení takové odměně neodpovídají.
- Prostřednictvím této žaloby by mělo být možné po nabytí účinnosti tohoto zákona se domáhat ochrany práv a oprávněných zájmů, které vznikly po 24. listopadu 2020.

(4) NOVELA ZÁKONA O NĚKTERÝCH OPATŘENÍCH PROTI LEGALIZACI VÝNOSŮ Z TRESTNÉ ČINNOSTI A FINANCOVÁNÍ TERORISMU

- Dne 30. dubna 2024 byla ve Sbírce zákonů vyhlášena novela zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (dále jen **AML**). O této novele jsme Vás již informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíce květen a prosinec 2023 a leden 2024.
- Novela rozšiřuje okruh povinných osob dle § 2 AML zákona o provozovatele loterií a binga formou internetové hry, dále pak o insolvenční správce, restrukturalizační správce, obchodníky s drahými kameny či kovy v hodnotě min. 10.000,- EUR či osoby poskytující služby týkající se přeměn společností, převodů obchodních závodů nebo nabytí účasti v obchodní korporaci.
- Povinné osoby budou mít nově povinnost neprovést kontrolu v případech, kdy by její provedení mohlo ohrozit šetření podezřelého obchodu. Navíc dochází ke zpřísnění sankcí za porušení AML zákona, např. dochází ke zvýšení pokuty za nedodržení „povinností vnitřní prevence“ ze strany povinné osoby až na 10.000.000,- Kč.
- Dále se rozšiřuje okruh identifikačních údajů fyzických osob o údaje o průkazu totožnosti (číslo, doba platnosti, stát a orgán, který jej vydal). Pro úvěrové a finanční instituce se navíc zavádí povinnost poříditi kopii průkazu totožnosti, resp. digitální stejnopis průkazu při identifikaci fyzické osoby.
- Novela nabude účinnosti dne 1. května 2024. Pouze ustanovení o povinnosti pro úvěrové a finanční instituce pořizovat kopii průkazu totožnosti nabyde účinnosti 1. ledna 2025.

(5) NOVELA TRESTNÍHO ZÁKONÍKU

- Poslanecká sněmovna schválila ve třetím čtení novelu trestního zákoníku, která zejména přináší změnu v pojetí trestného činu znásilnění. O této novele jsme Vás již informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc prosinec 2023.

- Podle nového pojetí by se mělo jednat o trestný čin znásilnění, pokud pachatel vykoná s druhou osobou proti její seznatelné vůli (případně druhého donutí nebo zneužije jeho bezbrannosti) soulož nebo jiný pohlavní styk provedený způsobem srovnatelným se souloží. Koncept znásilnění jako silou vynuceného pohlavního styku se tak nahrazuje konceptem pohlavního styku nesouhlasného. Podmínka “proti seznatelné vůli“ by měla být postavena na koncepci, že druhá osoba aktivně projevila nesouhlas (nebude se tedy presumovat nesouhlas bez dalšího), a to navenek jakýmkoli rozpoznatelným způsobem, verbálně i neverbálně.
- Dále by dle novely vznikla nová povinnost soudů přihlížet při posuzování závažnosti trestného činu k prohlášení poškozeného o dopadu trestného činu na jeho dosavadní život (pokud by toto prohlášení učinil).

(6) NÁVRH ZÁKONA O ODPUŠTĚNÍ PENÁLE Z POJISTNÉHO NA VEŘEJNÉ ZDRAVOTNÍ POJIŠTĚNÍ

- Senát vrátil Poslanecké sněmovně k projednání návrh zákona o odpuštění penále z pojistného na veřejné zdravotní pojištění s pozměňovacími návrhy. Svým obsahem návrh zákona navazuje na předešlá tzv. milostivá léta, kdy také docházelo k odpuštění příslušenství pohledávek státu vůči fyzickým osobám – dlužníkům, pokud splatili jistinu. O návrhu tohoto zákona jsme Vás již informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc březen 2024.
- Mělo by jít o odpuštění penále z pojistného na veřejné zdravotní pojištění, které je vymáháno prostřednictvím daňové exekuce dle daňového řádu, tedy exekuce, kterou provádí sama zdravotní pojišťovna. Odpuštění by se vztahovalo pouze na daňové exekuce zahájené do 31. prosince 2023.
- Odpuštění by bylo podmíněno zaplacením dlužného pojistného s možností rozložení na splátky a podáním žádosti o odpuštění příslušné zdravotní pojišťovně do 30. listopadu 2024. Pokud by měl dlužník zájem o rozložení na splátky, musel by navíc spolu s žádostí o odpuštění podat i oznámení o rozložení úhrady – maximální délka splácení by se odvíjela od výše dlužného pojistného.
- Podle pozměňovacích návrhů Senátu by se měl okruh dlužného pojistného, na které by se odpuštění penále vztahovalo, rozšířit i o dlužné pojistné, které bylo do 31. prosince 2023 prostřednictvím daňové exekuce vymoženo pouze částečně.

(7) NOVELA ZÁKONA O ZÁKLADNÍCH REGISTRECH

- Prezident podepsal novelu zákona o základních registrech, která zavede možnost sdílet mezi úřady údaje o zastupování. O této novele jsme Vás již informovali v monitoru právních předpisů a judikatury za měsíc březen 2024.
- Podle znění novely bude možné dokument dokládající zastupování vložit do nového tzv. registru zastupování, který bude součástí již existujícího registru práv a povinností, a všechny veřejné orgány tak k němu získají přístup. Nebude již nutné opakovaně dokládat zmocnění při jednání oprávněného s orgány veřejné moci. V registru zastupování budou uvedeny zejména informace o rozsahu oprávnění a datum platnosti.
- Nově bude možné prostřednictvím Portálu občana a identity občana zcela digitálně vyplnit a podepsat některou z předpřipravených šablonových plných mocí. Taková plná moc bude dostupná v registru zastupování. Současně bude možné libovolnou plnou moc vedenou v registru zastupování kdykoliv prostřednictvím Portálu občana (ve spojení s identitou občana) odvolat či pozměnit její rozsah.
- Novela nabyde účinnosti dne 1. července 2024 s tím, že úprava týkající se zápisu do tzv. registru

zastupování nabyde účinnost 1. července 2025.

(B) GDPR

(1) POKUTA PRO AVAST SOFTWARE S.R.O.

- Úřad pro ochranu osobních údajů udělil společnosti Avast Software s.r.o. (dále jen **Společnost Avast**) pokutu ve výši 351 milionů Kč za neoprávněné zpracovávání osobních údajů. Data o uživateli získaná prostřednictvím antivirového programu prodávala Společnost Avast třetím osobám. K tomu navíc docházelo za nedostatečné anonymizace uživatelů a některá data bylo možné spojit s konkrétními uživateli. Přitom měla Společnost Avast zpracovávat tyto údaje pouze za účelem statistických analýz.
- Pokuta byla uložena ve výši 351 milionů Kč zejména z toho důvodu, že dotčených uživatelů mělo být po celé Evropě téměř 100 milionů, a že Společnost Avast by měla jako odborník v oblasti kybernetické bezpečnosti naopak zaručovat bezpečí dat svých uživatelů.

(2) MODEL „CONSENT OR PAY“

- Evropský sbor pro ochranu osobních údajů (dále jen **EDPB**) přijal dne 17. dubna 2024 stanovisko k modelu „souhlasu nebo placení“ v souvislosti se zpracováním osobních údajů pro účely behaviorální reklamy. Stanovisko se zabývá zejména platností takového souhlasu podle Nařízení GDPR.
- Dle názoru EDPB takový souhlas ve většině případů nesplňuje požadavky Nařízení GDPR, jelikož poskytování pouze placené alternativy k udělení souhlasu v důsledku vyvíjí nátlak na subjekt údajů, který se může cítit být nucen k udělení souhlasu. Vyvíjení jakéhokoliv tlaku na subjekt údajů za účelem poskytnutí souhlasu je v rozporu s Nařízením GDPR.
- Z toho důvodu EDPB ve svém stanovisku varuje, že pokud online platformy používají tento model, mohlo by to pro ně mít v budoucnu negativní důsledky.

(C) JUDIKATURA

(1) VÝZNAM ZDRŽENÍ SE UVEŘEJŇOVÁNÍ ZÁVADNÉ INFORMACE NA INTERNETU (rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 503/2023)

- Nejvyšší soud se zabýval podstatou naplnění práva dotčené osoby na to „být zapomenut“, tedy práva na odstranění závadné informace v případě zásahu do osobnostních práv nepravdivým dehonestujícím tvrzením nebo nepřiměřeným hodnotícím soudem, pokud jsou publikovány na internetu.
- Podle Nejvyššího soudu se za splnění povinnosti zdržet se dalšího závadného (protiprávního) jednání má považovat, pokud předmětné tvrzení či hodnotící soud ze svých webových stránek odstraní osoba, která jej tam umístila (provozovatel zdrojové webové stránky). Další šíření této informace na jiných webových stránkách či existence snímků webové stránky nelze považovat za pokračování v šíření nežádoucího tvrzení.

(2) DOVOLÁNÍ SE RELATIVNÍ NEÚČINNOSTÍ BEZÚPLATNÉHO PRÁVNÍHO JEDNÁNÍ (rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 2329/2023)

- Nejvyšší soud se zabýval výkladem výjimek stanovených v § 591 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, které vylučují možnost věřitele se dovolat relativní neúčinnosti bezúplatného právního jednání dlužníka, tedy aby nebylo ve vztahu k věřiteli právní jednání, které by snížilo jeho schopnost

dostát svým závazkům vůči věřiteli, účinné.

- Vzhledem k relativně neurčité hypotéze právní normy dle § 591 občanského zákoníku by se podle Nejvyššího soudu měly tyto výjimky uplatňovat pouze v případech, kdy ohledy slušnosti převáží nad povinností dlužníka splnit svůj závazek vůči věřiteli. Tedy nestačí naplnění formálního požadavku, že se jednalo o plnění, které vyhovovalo „mravnímu závazku nebo ohledům slušnosti“, ale současně je nutné splnění materiální podmínky vyžadující, aby mravní závazek či ohled slušnosti jako důvod plnění v konkrétním případě převažoval nad povinností dlužníka plnit svůj závazek vůči věřiteli.
- Při posuzování použití § 591 občanského zákoníku je vždy nutné posoudit okolnosti daného případu, a při jejich posuzování je třeba přihlížet především k tomu o jaké konkrétní plnění jde, zda je v dané situaci ospravedlnitelné, že tímto plněním dlužník třetí osobu zvýhodní na úkor svého věřitele, zda je dlužníkem poskytnuté plnění za daných okolností přiměřené jeho majetkovým poměrům, zda se poskytnutím plnění podstatně snižuje hodnota dlužníkovy majetku, v jaké majetkové (popřípadě sociální) situaci se v době právního jednání nacházel nabyvatel plnění a jakou subjektivní hodnotu pro něj toto plnění s ohledem na jeho majetkovou (sociální) situaci představuje.

KONTAKT

TAUBEL LEGAL, advokátní kancelář s.r.o.

Sokolovská 68/105, 186 00 Praha 8 - Karlín

OFFICE@TAUBELLEGAL.COM

+420 226 251 055

Taubellegal
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ